

Gewoon Hillary

Ze was nooit een van mijn favorieten in de Amerikaanse politiek. Hoe gek ik ook was op haar echtgenoot, aan Hillary Clinton kon ik moeilijk wennen. Als je als correspondent Bill voor je camera kreeg was hij aardig, ontspannen, leek oprecht geïnteresseerd in je vragen en deed alsof hij je al jaren kende. Haar kreeg ik niet voor mijn camera, ook op campagnepad was ze altijd goed afgeschermd. En op afstand leek ze me te overtuigd van haar eigen gelijk en gespeend van humor. De glimlach onder de harde ogen leek *fake*

Totdat ik onlangs het fascinerende boek van Kim Ghattas las: *The Secretary* (in de Nederlandse vertaling: *Op reis met Hillary Clinton*). Kon het zijn dat ik Hillary al die jaren verkeerd had ingeschat? Ghattas schetst het portret van een warme, humoristische vrouw, empathisch, vol belangstelling. Ook voor de jonge verslaggever Kim, die vier jaar lang met haar meereisde als correspondent voor de BBC. Hillary was relaxed en leek oprecht te genieten van een van de meest stressvolle banen ter wereld: minister van Buitenlandse Zaken van de Verenigde Staten. Tussen haar ontmoetingen met wereldleiders door vond ze zelfs tijd om te roddelen over Hollywoodsterren. ‘Ze weet meer over het liefdesleven van Demi Moore and Ashton Kutcher dan ik,’ vertelde Kim me tijdens een bezoek aan Amsterdam.

Net als ik had zij een andere Hillary verwacht toen ze aan de baan begon. ‘Ze zegt zelf dat ze is veranderd en meer zichzelf durft te zijn. Je ziet het ook aan haar: lang haar, zachte make-up. Die vrouwelijke kant durfde ze als politicus niet te laten zien – als kandidaat voor het presidentschap was ze een en al *commander in chief*.’

Ghattas’ eigen verhaal is ook uniek. Haar moeder is Nederlandse, ontmoette in de jaren zestig haar Libanese echtgenoot en verhuisde naar Beiroet. Toen de oorlog uitbrak, woonde de familie Ghattas vijftien jaar lang op de vuurlijn die het christelijke Oost-Beiroet van het islamitische westelijke deel van de stad scheidde. Kims vader verwoordde herhaaldelijk de overspannen verwachtingen die wij allemaal – ook ik destijds als VS-correspondent – wel eens hebben van de supermacht: ‘Als Amerika wil dat er een einde komt aan de gevechten, zou de oorlog morgen afgelopen zijn!’

De praktijk blijkt veel weerbarstiger, ontdekt Kim als ze meereist met the Secretary. Ze vliegen de wereld rond in een overjarig toestel, dat voortdurend moet landen om bij te tanken. Het beleid wordt vaak in de lucht nog bijgesteld, terwijl de minister zich over de ene na de andere briefing buigt. Op een vlucht die naar twee landen zou voeren, wordt besloten er vijf aan te doen en is er uiteindelijk voor niemand meer eten aan boord. Kortom, mensenwerk: 'In Beiroet of Islamabad vergeet men al snel dat de buitenlandse politiek van 's werelds grootste supermacht niet wordt ontworpen door supermannen, maar door gewone mensen. Vermoeide, feilbare mensen, aan het werk onder imperfecte omstandigheden, die voor imperfecte keuzen gesteld worden en zelf ook niet alle antwoorden hebben.'

Desondanks weet Hillary veel voor elkaar te krijgen. Critici verwijten haar een gebrek aan tastbare resultaten zoals een vredesakkoord tussen Israëli's en Palestijnen. Maar meer nog dan Obama, die zijn handen vol heeft aan het binnenland, is Hillary verantwoordelijk voor het sterk verbeterde imago van Amerika in het buitenland. De goodwill die zo zorgvuldig door George Bush was verspeeld, wordt door haar stap voor stap, land voor land, teruggewonnen. Haar wapen is *public diplomacy*. In alle 127 landen waar ze voet aan de grond zet, houdt ze *townhall*-meetings waarin ze publiek en media geduldig het Amerikaanse beleid uitlegt, en zich een begripvol luisteraar toont. Zelfs haar medewerkers rolden aanvankelijk hun ogen bij al dat softe gedoe, todat ze ontdekten hoe dankzij de positieve berichtgeving in de lokale media het beeld van Amerika soms in een paar dagen kan omslaan. 'Dankzij Clinton werd Amerika voor veel landen weer een gewilde partner,' zegt Kim. 'Ze heeft in een tijd waarin ook de militaire supermacht de tering naar de nering moet zetten diplomatie weer tot het belangrijkste wapen gemaakt.'

In Azië bijvoorbeeld speelt zij een sleutelrol in het onderhandelen van 25 samenwerkingsovereenkomsten. China heeft het nakijken. 'We maken ons voortdurend zorgen over de groeiende invloed van die supermacht,' aldus Kim. 'Maar hoeveel echte vrienden heeft China?' De meeste Aziatische landen beschouwen nog steeds Amerika als een noodzakelijk tegenwicht, en dankzij het

betrokken optreden van Hillary heeft in hun haat-liefdeverhouding met Amerika de liefde nu weer de overhand.

Zoals Azië, blijft de hele wereld naar Amerika kijken voor oplossingen, ondanks twee desastreuze oorlogen die het land aan het randje van het faillissement hebben gebracht en ernstig hebben verzwakt. Andere landen krijgen meer macht, maar de komende decennia zal Amerika zeker nog de machtigste blijven. Wel meer een *primus inter pares* dan het gewend was, aldus Kim, een land dat de dingen niet meer in zijn eentje doet: 'Clintons nalatenschap is dat ze Amerika heeft geherpositioneerd als een aanvaardbare *chairman of the board*.'

Mede dankzij haar succes als minister is Hillary veruit de populairste van de mogelijke opvolgers van Barack Obama, als die aan het eind van zijn tweede termijn het veld moet ruimen. Vier op de tien Amerikanen zeggen nu dat ze beslist op Hillary zouden stemmen. Zelf zegt ze nog niet te hebben besloten of ze weer meedoet. Ze laat wel ballonnetjes op, zoals op haar twitterprofiel: 'moeder, broekpakfan, glazen-plafondbestormer' en tot slot het intrigerende 'TBD', *to be determined*. 'Ze is niet de enige die de beslissing neemt,' zegt Kim. 'Ook het Witte Huis en haar partij zullen daarbij betrokken zijn. Ze willen de kandidaat die de meeste kans maakt op een derde termijn voor het presidentschap voor de Democraten – wat een historische gebeurtenis zou zijn.'

Hillary geeft ondertussen net als manlief lucratieve lezingen, en zegt te willen uitrusten van vier jaar permanente jetlag en een baan waarin ze zichtbaar verouderd is. Ze zou zeventig worden in haar eerste jaar als president. Maar wie Kims boek leest, twijfelt er niet aan dat ze het presidentschap nog prima aankan. Ze ging soms dertig uur achter elkaar door met de ene na de andere vergadering in verschillende tijdzones. 'Terwijl ik dan, half zo oud als zij, ziek van de slaap in een stoel hing.'

Er zijn geen andere politici die zoveel ervaring hebben op binnen- en buitenlands gebied, in het congres en in het Witte Huis, als zij. Ik durf er nu al wel een gokje op te wagen: Hillary stelt zich kandidaat – en wordt president. Op één voorwaarde: dat ze blijft doen wat ze als minister zo goed deed – zichzelf zijn.

